ЗМІСТ

Терапія малюванням форм

Повна версія документа на **ridmi.ua**

Про книгу

Друга книга Петера Бюхи про малювання форм відкриває нові, терапевтичні сторони у викладанні цього відомого лише у вальдорфських колах предмета. Наведений більш повний набір завдань для малювання та зразків форм, ніж у попередній книзі «Розвиток та укріплення відчуттів за допомогою малювання форм». Цього разу, окрім основних мотивів, автор розглядає також і властивості окремих форм, і різноманітні методи їхнього застосування, а також вказує на терапевтичний ефект вправ - як для дитини, так і для дорослого. Завдяки тому, що у викладенні матеріалу автор спирається на власний досвід роботи в школі, йому також вдається передати настрій та мотивацію учителя, що задають тон в роботі з учнем, який знаходиться у процесі малювання.

Петер Бюхі

Терапія малюванням форм

Peter Büchi

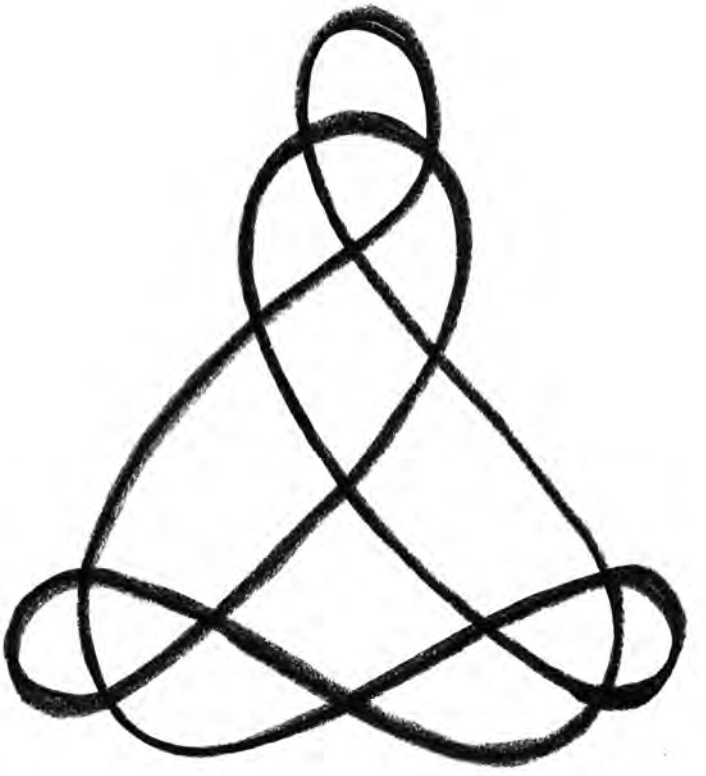

Anregungen zum Formenzeichnen in Erziehung und Therapie

Петер Бюхі

Терапія малюванням форм

Переклад з німецької
Людмили Деменкової, Надії Гутянської

Київ
НАІРІ

УДК 373.5.016:74=161.2
Б98

Переклад з видання:
Peter Büchi.
Anregungen zum Formenzeichnen in Erziehung und Therapie, 2013

Бюхі П.
Б98 Терапія малюванням форм. / Пер. с нім. Л. Деменкової, Н. Гутянської. — Київ : НАІРІ, 2025. – 156 с., іл.
ISBN 978-617-8292-09-6
978-617-8192-30-3 (електронне видання)

Друга книжка Петера Бюхі про малювання форм відкриває нові, терапевтичні, аспекти у викладанні цього відомого лише у вальдорфських школах предмета. Представлено більш повний набір завдань для малювання та зразків форм, ніж у попередній книжці «Розвиток і зміцнення чуттів за допомогою малювання форм». Цього разу, окрім головних мотивів, автор розглядає і властивості окремих форм, і різні методи їхнього використання, а також вказує на терапевтичний ефект вправ – як для дитини, так і для дорослого. Завдяки тому, що у викладі матеріалу автор спирається на власний досвід роботи в школі, йому також вдається передати настрій і мотивацію вчителя, що задають позитивний тон у роботі з учнем, який малює.

УДК 373.5.016:74=161.2

ISBN 978-617-8292-09-6

© Peter Büchi, 2013
© Видавництво «НАІРІ», 2025

Зміст

Вступ 6

Концентрація: точка і коло 16

Півкола: прорив великими стрибками 22

Чотиричастинний круг: гра навколо чотирьох точок 33

Назустріч центру: спіралі 44

Шляхи в лабіринті: labor intus, внутрішня робота 53

Прорив: шлях до нових горизонтів, вивертання 58

Зміни форми: вдавлювання, метаморфози 76

Трикутник як вихідна форма – вихід із нього – прориви 84

Розрізи куба 95

Круги: поділ на частини, сполучення 100

Жива робота з трикутником: три точки і Я 107

Шестикутна зірка – гексаграма 117

Пентагон, пентаграма 128

Використана й рекомендована література про малювання форм у терапії 140

Вступ

Малювання форм у терапії. Основи

Цю книжку адресовано терапевтам, які хочуть застосовувати малювання форм у своїй практичній роботі. Я виходжу з наявності певної підготовки та вже наявного власного досвіду. Аби мати можливість використовувати широкі можливості малювання форм, я рекомендую видатну працю Рудольфа Кутцлі «Розкриття творчих сил через живе малювання форм». Це надзвичайно багате джерело пропонує хорошу основу індивідуальних вправ у малюванні форм для арттерапевтичної практики. Для занурення в психологічні та медичні аспекти теми я рекомендую відповідну професійну літературу і свідомо обмежуюся практичним боком малювання.

У терапії малювання форм пропонує безліч можливостей, які ні з чим не можна порівняти. Незважаючи на те, що на папері залишається видимий слід роботи, я, однак, зараховую малювання форм до «тимчасових мистецтв», таких як евритмія, музика, спів чи мистецтво мовлення. Результат залежить від терапевта – чи відбуватиметься робота в русі, чи вдасться перебувати в процесі, чи відбудеться застигання в статичніших формах. Завжди суть полягає у дбайливому зважуванні, у знаходженні правильного балансу між формою та рухом.

Малювання форм дає можливість у створеному, завершеному переживати те, що є в становленні. Усі форми, усе навколо нас є застиглим рухом, що прийшов у спокій. Колись це була лише ідея, думка. Перетворившись на видиме, спонукувана і формована космічними і земними твірними силами, вона стала формою. Коли в малюванні форм ми наново вводимо в закінчену форму рух, ми опановуємо новий, живий підхід. Ми починаємо дивитися на все іншими очима.

Найголовнішим мірилом є і залишається людина, що малює. Коли ми малюємо форми, ми можемо і хочемо їх формувати. Результатом терапевтичного малювання форм є людина, що малює, приведена в рух внутрішньо, – при цьому і на папері може виникати щось гарне.

Сприйняттям, що має свій акцент на Я, той, хто малює, споглядатиме все своє оточення активними очима.

У моїх розглядах я навмисне обрав прості форми та показав їхні варіації. Від них згодом завжди можна перейти до складніших. При цьому потрібно звертати увагу на те, щоб форма певний час

інтенсивно рухалася, перш ніж вона знайде своє завершення в красивій картинці. Змальовування та копіювання красивих форм могло б бути непоганою трудотерапією, проте зі справжнім малюванням форм має мало спільного.

Малювання форм як чуттєве переживання. Догляд за чуттями

Малювання форм охоплює всю людину. Тому дуже важливо спостерігати і планувати терапевтичну ситуацію у всій її цілісності. Найкраще малювати стоячи, на трохи нахиленій великій плаский поверхні (~ 2 х 2 м). Тоді інтенсивно може бути задіяне *чуття власного руху*. У цьому має бути задоволене і *чуття життя*, коли рухи не лише широкі й гармонійні, а й приємні, тобто папір, крейда для малювання та підкладка мають тактильно, а також і акустично добре підходити одне одному; поверхня має забезпечувати спокійне ковзання (наприклад, завдяки кільком шарам паперу), і папір має бути щільним (більш як 80 г/см^2), щоб не зминатися при сильному русі вгору. При малюванні на столі буде цілком достатньо однією рукою міцно тримати папір у куточку, щоб не потрібно було його приклеювати. Усе терапевтичне заняття має бути ретельно продумане, пронизане ритмом напруги та розслаблення, концентрованої роботи і видиху. Також важливо стежити за диханням.

У малюванні задіяний також слух! Іноді при малюванні твердим графітовим стрижнем по твердій підкладці на одному шарі паперу жорсткий звук, що виникає, може так дратувати пацієнта, що він більше не зможе вільно малювати. Якщо малюють на настінній дошці, зверніть увагу на м'яку крейду. Потрібно намагатися уникати специфічного звуку скрипучої крейди.

Завжди малюючи форми з повного широкого руху, ми також активуємо *чуття рівноваги*, яке дуже швидко і невблаганно заявляє про себе у всіляких вадах та асиметричності малюнка. Якщо виходити з того, що наші клієнти «втратили рівновагу», то малювання форм пропонує широкі можливості цілющих вправ. За таких проблем ми завжди звертаємо увагу на постановку ніг пацієнта. Якщо обидві ноги стоять поруч і рівномірно спираються на підлогу, то й форми вдаються набагато краще. Ліпше ніколи не малювати з перехрещеними ногами.

У процесі завжди задіяне і *чуття дотику*, і я звертаю увагу на те, щоб під час малювання частина руки того, хто малює, контактувала з папером – гладила його. Тому важливо, щоб папір за-

безпечував приємний дотик. Глянцевий, занадто гладкий папір видається мені менш придатним, тоді рука не може вільно ковзати. Папір із вторинної сировини або звичайні паперові шпалери хоча й дешеві, але шорсткіші для приємного тактильного відчуття. Внутрішні відчуття малювальника, який спирається завжди виключно на олівець або крейду, без безпосереднього контакту з папером, геть інші, ніж у того, хто стикається з папером.

Особливо уважно слід поставитися до питання ліворукості. Шульга повинен малювати рукою, звичною до малювання. Якщо він почне малюнок з іншого боку, а не з того, з якого зазвичай починає правша, то, можливо, малюватиме в іншому напрямку, але це не має великого значення. Справжні шульги часто потерпають через те, що в школі їх «перевчили». Не варто прагнути до малювання обома руками одночасно, це роблять лише задля посилення інтенсивності руху та «відключення» голови. Тоді виникає повне занурення в рух, вольове, без відвертальних мисленнєвих процесів.

Очевидно, що у звичайне, широко відоме вчення про чуття закрадається щось сумнівне – кажуть: око бачить, вухо чує, ніс нюхає тощо. При цьому виникає явна схема «подразнення та реакція». Людина непомітно потрапляє до категорії абсолютно пасивних істот! Хоча взагалі слово «*сприйняття*» передбачає певну активність...

Коли ми переживаємо чуттєвий досвід, ми очевидно *приймаємо* щось. Тому у вченні про чуття Рудольфа Штайнера цей процес має свідомий *аспект (!) – Я чую! Я нюхаю! Я бачу!* Я вихоплюю щось власними очима – там, де сходяться осі фокусування, – поміщаючи його у свою свідомість. Чуттєве сприйняття завжди є найвищою активністю Я. Терапевтичне малювання форм – це постійне навчання сприйняттів та виховання чуттів.

Рудольф Кутцлі – досвідчений майстер у малюванні форм – назвав свою головну працю «Розкриття творчих сил через живе малювання форм». Сучасні люди з різних причин позбавлені цих сил, вони рідко пробуджені в них. Терапія дає змогу заново оживити, розігріти ці твірні етерні сили. Серед різних видів мистецтв малювання форм пов'язане з теплом, сонцем і разом з музикою є «золотою серединою» терапевтичних мистецтв. Схема на наступній сторінці є коротким узагальненням, і її можна розглядати різнобічно. Нехай вона дасть спонукальні імпульси для терапевтичної роботи!

Я свідомо відмовляюся від вказівок щодо впливу окремих вправ. У власній терапевтичній ситуації вони мають бути щоразу заново оживлені та застосовані і ніколи не можуть бути використані як «рецепт». Тісна співпраця з лікарем, який лікує пацієнта, або лікувальним евритмістом може впливати цілеспрямо-

Таблиця 1. Види малювання/планети/метали/органи/вплив

Сатурн	**Юпітер**	**Марс**	**Сонце**	**Венера**	**Меркурій**	**Місяць**
Верхня частина всього астрального тіла	Мислення	Мовлення	Я	Посередництво між астральною та ритмічною діяльністю	Діяльність етерного тіла	Активатор відтворення
Архітектура	Пластика	Живопис	Музика	Мовлення	Танець / Евритмія	Соціальне мистецтво
Предметне малювання	Геометричне малювання	Малювання «світле/темне»	**Малювання форм**	Малювання пастеллю	Динамічне малювання	Штрихування
Віддача назовні підживлює внутрішній світ	Переживання космічних закономірностей	Переживання темного і пронизування світлом	Світло й тепло планетарної рівноваги. Порядок	Зігріває людину зсередини	Оживлює/розчиняє фіксоване. Закликати до внутрішньої рухливості	Витончений ритм / згори донизу / усе сутнісне живе у видимому
Відстань на око, розрізнення, концентрація	Упорядкувальне, логічне, точне, об'єктивне, закономірне	Переживання світлого/темного, світла/тіні; моральність	Ритмічне, повторюване, твірне вступ, плинне	М'яке, чуттєве, барвисте, ніжне	Рухливе, вільне, грайливе, поєднувальне	Оволодівальне, рівномірне, спрямувальне, прозоре
Свинець	Олово	Залізо	Золото	Мідь	Ртуть	Срібло
Селезінка	Печінка	Жовчний міхур	Серце	Нирки	Легені	Органи розмноження
Фобії, істерії, хвороба Паркінсона, псоріаз	Запалення, стрес, залежності, депресія	Епілепсія, анемія, виснаження, неврози	Серцеві недуги, мігрені, гіпервентиляція	Базедова хвороба, метеоризм, астма, проблеми з нирками	Ангіна, склероз, закреп, ревматизм	Жіночі хвороби, хвороби сечового міхура, проблеми із суглобами
Фізичне тіло	Етерне тіло	Астральне тіло	Я	Духосамість	Життєдух	Духолюдина

Упорядники – Петер Бюхі, Єва Меес (за різними джерелами)

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

Рекомендована література

Я вивчу українську мову. Я выучу украинский язык

Збірник задач і тестових завдань із математики 4 клас

Мотиватори : Суперзвички на щодень. Мотиватори : Суперзвички на щодень

Літні рецепти

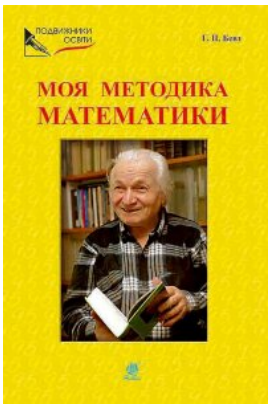

Моя методика математики

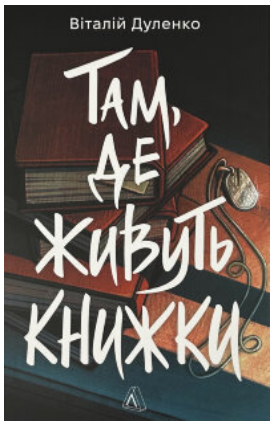

Там, де живуть книжки

Перейти до категорії
Книги